

Ivan Johnson, augusti 2008

Vem lade ett dött spädbarn i Skogs klockstapel?¹

Det är den 15 september år 1793 om aftonen. Klockarens hustru Märta Nilsson går till klockstapeln för att söka ett hattband som ringaren vid en förrättningsringning dagen innan förlorat. Därvid *"hade hon widh två(?) dörren af trappan emellan 2de stockar blifwit warse en gammal blårandig ihopknuten näsduk den hon burit hem till sig och deruti funnit barnet, delvis förmultnat...* Hon kallade på komminister Nils Mallmin² som hade sin bostad i Mälardalen och de två jämte nämndemännen Nils Olofsson i Kläpp och Hans Jonsson i Fantskog konstaterade att det var lämningarna av ett litet barn. Den 30 september ? (svårläst) syns med.dr, Johan Ahlberg i Härnösand ha kontaktas för i vart fall besiktigade han den 15 oktober barnliket och utfärdade ett intyg i vilket han säger att barnet var delvis förruttnat; dels förtorkat såsom huvudsvålen och en arm. Han fastslog också, att barnet var fullgånget men om vid liv när det föddes gick inte att säga. Dock bedömde han barnet ha varit 7-8 månader gammalt. Här motsäger sig följaktligen doktorn ifråga, eller har protokollskrivaren missuppfattat det hela.

I vart fall måste det hela utredas. Därför anmäldes - enligt tingsprotokollet – ärendet den 16 oktober till länsstyrelsen, som förde det vidare till Nora tingslags höstting i Herrskogs gästgiveri 24-28 oktober 1793. Sista dagen - paragraf 87 i protokollet – togs här aktuellt upp varvid actor (åklagaren) Eric Joacim Huss utifrån det förhållandet, att barnet kunnat ha varit vid liv vid när det föddes, ställde fråga till allmogen vid tinget om de visste något om vilken som kunde vara barnamodern och/eller vem somlagt liket i klockstapeln. Ingen hade något att anföra.

Så långt någorlunda möjligt läsa i det bäst skrivna protokollet, som är det i Riksarkivet, Stockholm. Det omsluter två tätskrivna kvartosidor (störren än denna sida). Troligen måste målet lämnas öppet till Gud fader att döma när den dagen kommer. Detta antagande byggt på andra mål jag funnit från liksom här 1700-talet då dom av en eller annan anledning inte kunde fällas så avslutades målet med noterad skrivning.

Här må det avslutningsvis vara tillåtet låta tankarna löpa. Hur hade den kvinna haft det allt sedan hon upptäckte att hon var gravid; troligen ensam födde barnet, möjligen dödade det och höll liket gömt tills det inte längre gick. För att något lätta denna olyckliga kvinnas levnadsöde är att hoppas att barnet dog en naturlig död. Hur som helst så syns hon ha velat att hennes barn skulle få vila i vigd jord.

Om barnet fick en riktig begravning är inget noterat i församlingens död- och begravningsbok. Troligen lades det i någon annans gravrum.

---

¹ Riksarkivet, Stockholm. Renoverad dombok Västernorrlands län. Volym 197, paginering 736 höger och 737 vänster Landsarkivet, Härnösand. Nora tingslags dombok A1a:9 år 1793, paragraf 87 den 28 oktober.

² Av paragraf 78 i samma protokoll framgår att Mallmin bodde i Mälards by och var i tvistomål rörande ägande i Bergsviken "Bärsvika" i dagligt tal.